

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-408

06.03.2020

Міністру охорони здоров'я України

ЄМЦЮ І.М.

Шановний Ілле Миколайовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Фролова П. В., оголошений на засіданні Верховної Ради України 6 березня 2020 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

Руслан СТЕФАНЧУК

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

Павло Фролов

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського 5

№ 122-16-зп

18 лютого 2020 року

Міністру охорони здоров'я України

З.С. СКАЛЕЦЬКІЙ

вул. М. Грушевського, 7

м. Київ, 01601

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо ситуації із патологічною схильністю до азартних ігор окремих верств населення України та можливих заходів протидії розповсюдженню лудоманії

Шановна Зоряно Степанівно!

Сучасний технічний прогрес несе в собі не тільки позитивні зміни, але й сприяє блискавичному розвитку деяких небезпечних тенденцій. Так, одним із факторів ризику є азартні ігри. Надмірне захоплення цим явищем призводить до формування ігроманії (лудоманії) - ряду психологічних і психічних наслідків, до яких лікарі-адиктологи відносять депресивну симптоматику, вибухи агресії та аутоагресії, збільшення схильності до насилля та вбивств, наявність ознак девіантної поведінки та соціопатії, включно до появи суїцидальних думок.

За даними скринінгових, соціологічних та епідеміологічних досліджень у сучасному світі усе більше зростає захоплення азартними іграми серед різних верств населення, включно з дітьми. Катастрофічного розмаху це явище набуло після появи у повсякденному житті ігрових автоматів і з доступністю онлайн-ігор і миттєвих онлайн-кредитів. Практично у всіх, хто звертається до такого способу проведення дозвілля, процес прогресує у патологічну схильність до азартних ігор (лудоманію). Це явище є різновидом нехімічної адикції і потребує як соціальної його корекції, так і активного лікування. Адиктивна поведінка, у даному випадку – адикція від азартних ігор, – це спосіб зміни реальності, втеча від існуючої дійсності з усіма її

проблемами та питаннями у «світ гри» через зміну свого психічного стану. Проблемою така схильність стає саме тоді, коли такий спосіб втечі від реальності починає домінувати у свідомості, стає головною ідеєю життя. Таким чином, людина не лише втікає від вирішення важливих життєвих проблем, але і призупиняється (а іноді деградує) у своєму духовному розвитку.

Така світова тенденція була висвітлена і в документальному фільмі австралійського режисера «Нація ігроманів» (<https://espresso.tv/video/273207>) , в якому яскраво показані причини виникнення залежності, на основі відповідних фахових досліджень, та їх наслідки. Зокрема вражає результат дослідження, проведеного на щурах, згідно якого «якщо стимулювати частину мозку, яка відповідає за отримання задоволення, – людина на підсвідомому рівні буде прагнути отримувати його ще і ще, і це бажання може пересилити бажання жити».

Патологічна схильність до азартних ігор за міжнародною кваліфікацією хвороб від ВООЗ (МКХ-10) – це «часті повторні епізоди участі в азартних іграх, які домінують у житті суб'єкта і ведуть до зниження соціальних, професійних, матеріальних і сімейних цінностей, і не приділяється відповідної уваги обов'язкам у цих сферах». Слід також звернути увагу що в новій редакції МКХ – 11, яка набере чинності після погодження з усіма країнами ВООЗ, **вперше ігрова залежність** класифікується як психічний розлад. Це поведінкова залежність від азартних ігор - онлайн і оффлайн. Діагностувати його зможуть, якщо буде виявлено порушення в особистій, сімейній, соціальній поведінці, що спостерігається щонайменше 12 місяців.

Залежність від азартних ігор (а саме це означає ігроманія) іноді називають «прихованим захворюванням». Вона стоїть в одному ряді з такими хворобами як наркоманія, алкоголізм, але не має очевидних фізичних ознак. Гравці, як правило, заперечують існування проблеми, йдучи на багато жертв задля приховування своєї пагубної пристрасті. Це суттєво ускладнює лікування від ігрової залежності на професійному рівні.

Вигляд ігромана (лудомана) першої стадії майже ніяк не дозволяє визначити його стан, він поводить себе адекватно, свідомо, має гарний вигляд і веселий настрій. Слід відмітити, що саме на першій стадії хвороби є достатньою допомогою лише психолога. Але зробити це вдається у мінімальному проценті випадків. Частіше за все ефективне лікування від ігрової залежності на наступних стадіях потребує застосування більш серйозних методів.

Як відомо, всупереч прийнятому в 2009 році Закону України «Про заборону грального бізнесу в Україні» таке негативне явище в Україні, як ігроманія (лудоманія) нажаль не тільки існує, а й вкрай швидко розвивається, адже тіньовий ігровий бізнес не переймається питаннями відповідальної гри, а інтернет пропонує рекламу онлайн-ігор практично з кожної сторінки.

Серед чинників соціального характеру фахівці відносять наступні:

- загальна морально спотворена атмосфера в суспільстві і інформаційному просторі: переоцінка значення матеріальних цінностей, увага на фінансових можливостях, переконання в тому, що все можна вирішити за допомогою грошей, міфологізація олігархів, що призводить до заздрості багатшим людям і спонукання атмосферою в суспільстві (в тому числі, рекламою) отримати матеріальні блага без докладання зусиль;
- неправильне виховання у сім'ї (тиск на дитину, раннє залучення до азартних ігор (карти, доміно), раннє залучення дітей та їхній вільний доступ до цифрових гаджетів і комп'ютерних ігор, що призводить до формування патології “цифровий аутизм”, коли дитина привчається отримати результат одним натиском кнопки у грі);
- неефективний навчальний процес у школі (сприяє формуванню пасивності, безініціативності, а значить, призводить до відсутності позитивних результатів навчання, що компенсується психологічною необхідністю отримання задоволення і похвали у вигляді виграшу у грі; у деяких європейських країнах, наприклад, у Франції, дітям заборонений доступ до гаджетів під час навчального процесу)
- дефіцит батьків, любові, уваги, спілкування, визнання;
- участь у грі батьків (має велике значення на початковому етапі).

Слід відмітити й позитивні тенденції в цій сфері. Так, у 2019 році Уряд виключив можливість розповсюдження грального бізнесу під виглядом державних лотерей та почав масову боротьбу з незаконним гральним бізнесом, скасувавши в ліцензійних умовах можливість для операторів укладати договори на розповсюдження. В результаті відповідних перевірок, в першу ніч було закрито понад 150 закладів по Україні та вилучено обладнання на 46 млн грн., які під виглядом розповсюджувачів лотерей встановлювали заборонені «гральні автомати».

Враховуючи вищезазначене, як депутат Верховної Ради України, що є членом робочої групи з розробки законопроекту з легалізації ігрової індустрії в Україні, що вкрай необхідно для встановлення державного регулювання та контролю цього ринку, встановлення правил відповідальної гри і захисту

прав споживачів — гравців, в першу чергу дітей, від ризику лудоманії, керуючись положенням статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас у встановлений чинним законодавством України термін розглянути мій запит та надати мені інформацію:

- кількість осіб з патологічною схильністю до азартних ігор в Україні та їх розподіл за віковою категорією;

- динаміка розвитку патологічної схильності до азартних ігор серед населення України протягом 2009 – 2019 років;

- динаміка зниження середнього віку ігromана (загальносвітова тенденція) протягом 2009 – 2019 років;

- перелік закладів, які надають кваліфіковану допомогу особам з патологічною схильністю до азартних ігор;

- кількість осіб, які звернулись до відповідних закладів та пройшли курс лікування;

- кількість осіб, які за даними закладів охорони здоров'я повністю були успішно вилікувані;

- співвідношення жінок і чоловіків серед осіб, які мають патологічну схильність до азартних ігор;

- співвідношення дітей і дорослих серед осіб, які мають патологічну схильність до азартних ігор;

- які заходи вживаються Міністерством та іншими відповідними державними органами задля попередження та протидії розвитку патологічної схильності до азартних ігор серед населення України та результати таких заходів, їх ефективність.

Надання зазначеної інформації є суспільно важливим та корисним для розуміння та аналізу ситуації, яка склалась у зв'язку із збільшенням патологічної схильності до азартних ігор серед населення України, та розробки відповідних механізмів попередження, стримування, регулювання, реагування та підвищення відповідальності за порушення законодавства в цій сфері.

З повагою

П.В. ФРОЛОВ

(посв. № 122)